

Nr 79.

Av herr **Sunne** och herr **Petersson, Emil**, *angående löneplacering av vissa sociala kuratorstjänster.*

Under de sistförflutna åren har flertalet befattningshavargrupper vid de statliga undervisningssjukhusen fått sin löneställning reglerad och väsentliga löneförbättringar genomförda. Detta gäller emellertid icke de sociala kuratorerna. Deras arbetsuppgifter ha ständigt ökat dels på grund av den expansion av den svenska socialvården utan tidigare motstycke, som ägt rum under det sista decenniet, dels därför att kuratorernas arbetsinsats mer och mer erkänts som ett ofrånkomligt led i en rationell sjukvård. Trots detta ha kuratorstjänsterna vid undervisningssjukhusen fortfarande kvar samma löneplacering som år 1937 gavs den först inrättade kuratorstjänsten vid sjukhuset (B11=sedermera A11=nuvarande Ca15). Denna inplacering ansågs då förmånlig i jämförelse med gällande löner för befattningshavare inom det sociala arbetsområdet, men dock fullt befogad med hänsyn till de självständiga, ansvarsfulla och krävande arbetsuppgifterna. Socialvårdens snabba utveckling medförde emellertid också en relativt hastig löneutveckling på dess område, och den lönegrad, vari kuratorstjänsterna vid undervisningssjukhusen fortfarande äro placerade, förekommer nu knappast ens på rekryteringstjänster inom annan socialvård.

När kuratorstjänster år 1944 inrättades vid fångvårdsanstalterna, lönegradsplacerades dessa i enlighet med ovannämnda statliga kuratorstjänster. Även vid fångvårdsanstalterna ha de flesta befattningshavargrupper under de senaste åren erhållit löneförbättringar, och beträffande de högre tjänsterna vid fångvårdsanstalterna (direktörs- och assistenttjänster) föreslår chefen för justitiedepartementet i årets statsverksproposition provisoriska lönetillägg.

Från och med 1946 års riksdag har frågan om de statsanställda kuratorernas löneställning varit föremål för behandling vid varje riksdag.

1946 upptogs frågan med anledning av motioner angående lönegradsuppflyttning av tjänsterna vid undervisningssjukhusen. De avslogos med motivering att lönereglering beträffande dessa tjänster icke kunde ske annat än samtidigt med reglering av kuratorstjänsterna vid fångvårdsanstalterna.

Vid höstriksdagen 1946 avslogos de i proposition 319/46 föreslagna grunderna för statsbidrag till avlöning av kuratorer i abortförebyggande verksamhet med hänsyn till att lönegradsplaceringen för övriga statsanställda kuratorer låg lägre än vad som i propositionen föreslagits.

I 1947 års statsverksproposition föreslog chefen för justitiedepartementet

en lönegradsuppflyttning beträffande kuratorstjänsterna till åtminstone dåvarande Eo 13=nuvarande Ce 17, som även förordats av statskontoret. Detta avslogs av riksdagen med hänvisning till ovannämnda tidigare avslag beträffande grunderna för statsbidrag till kuratorer i abortförebyggande verksamhet.

Vid samma riksdag yttrade chefen för ecklesiastikdepartementet i proposition nr 387/47 med anledning av framställning av Civila statsförvaltningens tjänstemannaförbund (CST) och Svensk kuratorsförening angående kuratorstjänsterna vid undervisningssjukhusen: "Jag är icke beredd att med anledning av nyssnämnda framställning, som icke hunnit undergå remissbehandling i vanlig ordning, nu förorda någon ändring beträffande de vid karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet anställda kuratorernas löneställning. Jag förutsätter emellertid, att frågan om såväl nyssnämnda som övriga statsanställda kuratorers löneställning göres till föremål för närmare överväganden samt att nästa års riksdag (1948) förelägges det förslag i ämnet vartill övervägandena kunna giva anledning."

Den 5 december 1947 framlade statens lönenämnd en av finansdepartementet begärd utredning angående löneställning för de statligt anställda kuratorerna. Utöver dessa befattningar upptog lönenämnden därjämte på eget initiativ till behandling frågan om löneplacering även för ett par närstående befattningshavargrupper, nämligen socialassistenter vid rättspsykiatriska undersökningsstationer och hjälpverksamhetsföreståndarinnor inom sinnessjukvården. Lönenämnden föreslog beträffande de statliga kuratorstjänsterna en lönegradsplacering i överensstämmelse med de sedan 1 januari 1947 rådande förhållandena vid landstingens sjukhus, nämligen i 19:e respektive 17:e lönegraden. Lönenämnden fann dels att kuratorernas placering i 15:e lönegraden av flera angivna skäl måste anses vara för låg, dels att det vore "värdefullt att enhetlighet råder i fråga om villkor som erbjudas en viss personalkategori i allmän tjänst vare sig arbetsgivaren är staten, landsting eller kommun". Socialassistenterna, som av lönenämnden inte ansågos ha samma självständiga arbetsställning som kuratorerna, föreslogos inplacerade i 16:e lönegraden, medan någon förändrad löneställning för hjälpverksamhetsföreståndarinnorna icke ansågs motiverad.

Vid 1948 års riksdag berördes trots lönenämndens slutförda utredning och trots ovannämnda utfästelse av chefen för ecklesiastikdepartementet icke frågan om kuratorernas löneställning i någon proposition. Med anledning därav framfördes i båda kamrarna genom motioner förslag om en löne reglering i enlighet med lönenämndens förslag. Statsutskottet fann en sådan motiverad, men hemställde, med tre reservanter, om avslag å motionerna med hänvisning till att lönenämndens utredning omfattade jämväl andra med kuratorerna jämförliga befattningshavargrupper och att samtliga dessa lönefrågor borde upptagas i ett sammanhang. Statsutskottet förutsatte emel-

lertid att förslag i ämnet från Kungl. Maj:s sida skulle föreläggas nästa års riksdag (1949).

Vid riksdagsdebatten i frågan anförde ordföranden i statsutskottets 2:a avdelning, herr Svensson i Grönvik, bl. a. följande: "— — — Jag hoppas, att de överväganden, som departementschefen här ifrågasätter, också skola leda till resultat. Med anledning av vad utskottet i år skriver är jag också övertygad om att detta resultat kommer snart. När utskottet skriver att det 'förutsätter', är detta ett starkt skrivsätt, och när riksdagen godkänner ett sådant skrivsätt, brukar Kungl. Maj:t i regel också effektuera vad riksdagen begärt. — — — Jag tror, att man nog kan likställa dessa två parallellfall, nämligen vad riksdagen skrev i fjol om köksföreståndarna, vilket Kungl. Maj:t effektuerat i år, samt vad riksdagen skriver i år om kuratorerna. Jag är övertygad om att Kungl. Maj:t och riksdagen komma att effektuera detta." Ett flertal riksdagsledamöter från olika partier önskade dock få frågan löst redan av 1948 års riksdag och framhöllo det orättvisa i att denna grupp under olika motiveringar fått vänta det ena året efter det andra på den lönereglering, som alla parter deklarerat att den borde ha, och uttalade farhågor, för att man på detta sätt inte i det långa loppet skulle kunna få de kuratorer, som behövdes till rikssjukhusen. Några invändningar mot själva sakfrågan gjordes icke, och samtliga talare utgingo ifrån att om frågan icke löstes av 1948 års riksdag, den dock självfallet skulle lösas vid 1949 års riksdag.

Enligt uttalanden av cheferna för inrikes- respektive justitiedepartementen i årets statsverksproposition kan förslag i ärendet dock ej föreläggas 1949 års riksdag.

Medan statsmakterna sålunda på olika sätt förhalat frågan om en löne-reglering beträffande de statliga kuratorstjänsterna, ha kuratorerna vid samtliga andra sjukhusinrättningar i landet erhållit en förmånligare placering. Som ovan nämnts omreglerades lönerna vid landstingens sjukhus från och med den 1 januari 1947, och omregleringar i enlighet därmed ha därefter följt vid sjukvårdsanstalter tillhöriga städer utom landsting, vid pensionsstyrelsens kuranstalter och vid vanförestalterna.

En kurator vid fångvårdsanstalt eller vid de statliga undervisningssjukhusen, tillika rikssjukhus, med sitt krävande klientel av patienter från hela Sverige, utländska patienter och specialklinikernas patienter med sina särartade problem, har alltså en väsentligt sämre löneställning än en kurator vid vilken annan sjukvårdsinrättning som helst i Sverige. Att dessa kuratorer, som äro synnerligen väl meriterade för sina befattningar, dock hittills stannat kvar på dessa tjänster har berott på att de litat på att den löne-reglering, som utlovats, verkligen skulle komma till stånd. Då så icke skett och då hela frågan nu tycks ställas på en helt obestämd framtid, komma de emellertid icke att avvakta den ovissa utgången av ett framtida beslut utan

så snart tillfälle yppar sig söka sig över till andra tjänster och arbetsområden. Den första uppsägningen av detta skäl av en av kuratorerna vid undervisningssjukhusen har också redan ingivits, och flera torde följa inom den närmaste tiden. Det torde bli uteslutet att få tjänsterna återbesatta med kvalificerade befattningshavare. Likaså torde det komma att bli omöjligt att erhålla kvalificerade kuratorer till de tjänster, som av chefen för justitiedepartementet i år föreslagits vid fångvårdens ungdomsanstalter.

Givetvis är en omreglering även av ovannämnda socialassistenters löneställning enligt lönenämndens förslag (16:e lönegraden) fullt befogad. Men om lönereglering för både kuratorer och socialassistenter icke kan komma till stånd vid årets riksdag, torde kuratorsgruppen böra ifrågakomma före socialassistenterna, vilka fingo sin löneställning bestämd så sent som den 1 januari 1946 och beträffande vilka inga framställningar eller utfästelser tidigare gjorts.

Med stöd av ovanstående hemställes,

att riksdagen måtte besluta en löneplacering i enlighet med lönenämndens förslag av i första hand kuratorstjänsterna vid karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet (6 tjänster) och kuratorstjänsterna vid fångvårdsanstalterna (11 tjänster) samt av socialassistenttjänsterna vid rättspsykiatriska undersökningsstationer vid sinnessjukhus och fångvårdsanstalter (12 tjänster) eller, därest en lönegradsuppflyttning icke kan företagas vid innevarande års riksdag,

att riksdagen måtte besluta en kompensation åt ovannämnda befattningshavare i form av provisoriska lönetillägg motsvarande de av lönenämnden föreslagna.

Stockholm den 21 januari 1949.

Johan Sunne.

Emil Petersson.